

OMXS30 1,21%

OMXSPI 1,21%

NDX 0,41%

OMXC25 1,66%

USDSEK 9,5463

KRÖNIKA

Spara

Trump har gjort USA till en totalitär demokrati

Trump och hans entourage anser att valresultatet ger dem närmast total makt över nästan alla delar av samhället, menar Bo Rothstein, professor emeritus i statsvetenskap.

Bo Rothstein

Trumpadministrationen anser sig stå över domstolarna och trotsar öppet domslut som går emot den politik man vill driva, skriver Bo Rothstein. Foto: TT Nyhetsbyrån

Testa EFN Finansmagasinet för 29 kr per månad i tre månader – veckomagasin med unika analyser, intervjuer och reportage.

Donald Trump har inte varit president i USA särskilt länge men den politiska utvecklingen visar att vi redan nu har att göra med en form av demokrati som vi knappast har sett tidigare. Trump och hans administration hävdar nämligen att de genom valsegern har ett betydligt bredare mandat än tidigare presidenter. Trumps uppfattade mandat innefattar också saker som rätten att styra bilden av USA:s historia. Rasism, kvinnors underordning och slaveriet ska tonas ner hos kulturinstitutioner som till exempel de berömda Smithsonianmuseerna runt om i landet. Administrationen anser sig också genom valsegern ha rätt att styra innehållet i forskning och undervisning vid landets ledande lärosäten. Ett exempel är Columbia University som, vid hot om indragna anslag, tvingat inrätta en särskild polisstyrka och upphäva autonomi för institutionerna inom Mellanösternstudier och studier av Afrika.

Trumpadministrationen anser sig också stå över domstolarna. Man trotsar öppet domslut som går emot den politik man vill driva, vilket innebär att rättsstatens principer inte längre gäller. Ambitionen verkar också vara att till viss del styra massmedierna. Trump hävdar att vissa tv-kanaler såsom CNN är illegala eftersom de kritiserar honom och därför bör läggas ner. Till detta kommer att man valt att kraftigt banta eller helt stänga ner många offentliga verksamheter inom bistånd och det globala demokratifrämjandet.

Det finns också en inte obetydlig godtycklighet i administrationens agerande som bland annat yttrar sig i att enskilda företag och organisationer med kort frist utsätts för ekonomiska sanktioner. Till exempel tvingar man företag att plocka bort policyer som handlar om mångfald och inkludering av olika minoriteter. Nyligen har Ericsson böjt sig för dessa krav.

Allt detta säger man sig ha rätt att göra eftersom man representerar majoriteten av väljarna. Trump och hans entourage anser att valresultatet ger dem närmast total makt över nästan alla delar av samhället och man kan därför benämna detta styrelseskick som totalitär demokrati. Denna skiljer sig från fascism och kommunism och andra auktoritära former eftersom maktutövningen grundar sig på att man har vunnit ett allmänt val som i huvudsak gått korrekt till.

Den totalitära demokratin skiljer sig tydligt från den liberala demokratin just genom dess synnerligen vida maktanspråk. Den liberala demokratin sätter ett antal gränser även för de demokratiskt valda regeringarnas maktutövning. En central sådan är naturligtvis respekten för en av rättsstatens grundprinciper att ingen, och särskilt inte den styrande eliten, står över lagen. Likhet inför lagen samt att alla polisiära ingrepp följer en rättsligt fastlagd ordning är centralt.

Den andra är att makten utövas under gällande lagar, vilket ska förhindra godtycklighet. En tredje central princip är att den politiska makten inte ska utöva direkt kontroll över de offentliga (eller offentligt finansierade) kulturinstitutionerna, dessa ska i stället åtnjuta en betydande autonomi. Med den totalitära formen av demokrati följer också en omfattande politisering av den offentliga förvaltningsapparaten där tanken dels är att belöna politiska anhängare, dels att det endast är de som omfattar det styrande partiets ideologi som kan anförtros det handlingsutrymme som följer med implementeringen av de offentliga programmen.

Det är per definition svårt att föreställa sig det otänkbara. Alltsedan 1917 då USA gick med på de allierades sida i första världskriget har väldigt många uppfattat landet som den liberala demokratis grundläggande garant i världen. När Sverige gick med i Nato var allt fokus på hotet från Ryssland och det fanns naturligtvis mycket goda skäl för detta.

Men frågan måste nu ställas om det alls finns någon mental eller faktisk beredskap inom det svenska säkerhets- och försvarspolitiska etablissemanget inför det faktum att USA nu utvecklas till en ny och helt annorlunda samhällstyp: en totalitär demokrati.

FÖLJ TAGGAR

Donald Trump **USA**

Bo Rothstein
vetenskap@efn.se

RELATERAT

WALL STREET
Strateger:
Korrektion nära
botten på Wall
Street

KOMMENTAR
Peter Hedlund:
Orden kommer
vägas på guldväg
– börsen våndas

Hämta EFN:s app för iOS och Android - gratis: nyheter, analyser, börs, video, podd

NÄSTA ARTIKEL

EFN Ekonomikanalen och Finansmagasinet sprider kunskap om ekonomi. Vi vänder oss till den ekonomiintresserade allmänheten.

Marknadsinformation levereras av Infront. Kurser visas med 15 minuters fördröjning.

[Användarvillkor](#)

[Integritetspolicy](#)

[Prenumerationsvillkor](#)

[FactSet villkor](#)

[Värdepapperspolicy](#)

[Redaktionell policy](#)

[Om cookies](#)

[Tillgänglighet på EFN](#)

[Ändra datainställningar](#)

[Om EFN](#)

[Kontakta oss](#)

[Tipsa oss](#)

[Jobba hos oss](#)

[Kundservice](#)

[Medarbetare](#)

[Pressrum](#)

[Nyhetsbrev](#)

[Play](#)

[Finansmagasinet](#)

[Börs](#)

[Vetenskap](#)

[Bok](#)

[Podd](#)

Chefredaktör och ansvarig utgivare: Anders Hägerstrand

VD, EFN Ekonomikanalen: Maria Nordin Wessman

Adress

Blasieholmstorg 12
106 70 Stockholm

Organisationsnummer: 556930-1608

E-postadress: redaktionen@efn.se